

Verksamhetsplan 2022

Fritidsodlingens Riksorganisation, FOR

FOR är en partipolitiskt obunden paraplyorganisation för ideella organisationer med huvudsaklig inriktning mot fritidsodling. Organisationen bildades 1989 och består i dag av 20 medlemsorganisationer som tillsammans har över 70 000 medlemmar.

Fritidsodlingens Riksorganisation, FOR, ska enligt stadgarna

- främja och utveckla svensk fritidsodling och verka för att dess status höjs i samhället
- företräda fritidsodlingens intressen gentemot myndigheter, företag och andra organisationer
- utveckla samarbeten mellan fritidsodlingens olika organisationer
- verka för att fritidsodlingen bidrar till att de nationella miljökvalitetsmålen uppnås
- verka för att öka kunskapen om odling bland barn och unga
- verka för bättre folkhälsa och ökad integration genom fritidsodling

Strategisk inriktning av verksamheten

Fritidsodling i trädgårdar och växthus, på koloni- och odlingslotter samt på balkonger och fönsterbrädor är en viktig tillgång för samhället och för en stor del av befolkningen. FOR ska på olika sätt verka för att denna tillgång värnas och utvecklas.

Fritidsodling har god effekt på hälsa och välbefinnande och många kopplingar till miljöfrågorna biologisk mångfald, ekosystemtjänster, kretsloppstänkande och

hushållning med ändliga resurser. Men även till klimatsmart livsmedelsproduktion, hållbara städer, giftfri odlingsmiljö etc. FOR ska främja ekologisk odling och miljö samt verka för ökad kunskap och medvetenhet om fritidsodlingens betydelse för en god samhällsutveckling och det nationella genomförandet av de globala hållbarhetsmålen. De svenska nationella

miljömålen, som FOR medvetet arbetar för, är främst Giftfri miljö, Ett rikt växt- och djurliv, God bebyggd miljö och Ett rikt odlingslandskap.

Illustratör är Tobias Flygar

Fritidsodling är också en del av ett gammalt kulturarv. FOR ska värna och vårda kulturarvet genom att bland annat vidmakthålla odlingskunnandet inom befolkningen samt stödja bevarande och tillgång till äldre växter. Samtidigt verkar FOR för att nya odlingsmetoder och växter, som är anpassade till nya förutsättningar, blir tillgängliga.

Anpassning till klimatförändringar, nya skadegörare och ökat odlingsintresse ökar också angelägenheten av samarbetet med forskning, växtförädling och undervisning vid universitet och högskolor.

Inom FORs medlemsföreningar finns ovärderlig kunskap och goda möjligheter att sprida information och förmedla rådgivning. FOR stödjer deras verksamheter och söker samhällsstöd för detta.

Fritidsodlingen i samhället

FOR ska aktivt driva frågor av vikt för fritidsodlare samt initiera nya samarbeten med föreningar, universitet och myndigheter för bland annat forskningsprojekt och medverkan i referensgrupper. Några exempel på samarbeten är med Partnerskap Alnarp, POM - programmet för odlad mångfald och med Statens lantbruksuniversitet, SLU. FOR ska också som medlem i Sveriges Konsumenter bevaka och tillvarata fritidsodlarnas konsumentintressen.

Att främja intresset för odling gynnar också återväxten bland yrkesodlare och yrkesfolk inom trädgårdsområdet. Ett ökat odlingsintresse är en förutsättning för att fler människor vill utbilda sig och ägna sig åt yrkesodling. Detta är en del av FORs arbete.

Fokus i samhället 2022

- Stödja och initiera forskningsprojekt och examensarbeten som är av vikt för fritidsodlingen.
- Driva egna projekt som är viktiga för att utveckla svensk fritidsodling, kräver att man söker extern finansiering. Exempel på egna projekt är Invasiva främmande arter, Rikare trädgård och rapporten om Fritidsodlingens omfattning.

Verksamhetsområden

1. Kunskapsförmedling

Tyngdpunkten på FORs verksamhet är sedan bildandet 1989, rådgivning och information om trädgårdsodling samt förmedling av aktuella forskningsresultat. 2020 och 2021 har ett sedan tidigare starkt intresse för trädgård och odling blivit ännu starkare. Behovet av opartisk och med väl underbyggda fakta och kunskap växer för varje år och är angeläget för både nya och mer erfarna fritidsodlare.

1a. Rådgivning

Rådgivningsverksamheten är viktig för spridning av pålitlig och oberoende trädgårdskunskap till befolkning och till medlemmar. Råden baseras på ekologiska odlingsprinciper utan konstgödsel och kemiska växtskyddsmedel. Rådgivarna kan nås både på telefon, under definierade tider beroende på årstid, och på mail för den som föredrar att formulera sin fråga i skrift.

Frågorna besvaras av trädgårdsrådgivare

från olika platser i landet som har en utbildning och en bakgrund väl lämpad för att tillgodogöra sig och vidareförmedla forskningsresultat. Nya och allmängiltiga frågor laddas upp i databasen online som samtliga medlemsföreningar har tillgång till.

1b. Nordiska Trädgårdar - trädgårdsmässan

FOR är samarbetspartner med Nordiska Trädgårdar på Stockholmsmässan och arrangerar trädgårdsmässans **Yrkesseminarier** och föredragsserien på Kunskapsscenen samt den traditionella **Rådgivningsgatan**, som är ett viktigt skyltfönster för fritidsodlingen och en samlingspunkt för vetgiriga mässbesökare och fritidsodlare. De flesta medlemsföreningarna medverkar på rådgivningsgatan.

Under 2022 planeras mässan att genomföras som vanligt, men givetvis enligt myndigheternas föreskrifter om tillräckligt utrymme och vaccinpass.

1c. Organisation och kansli

FORs kansli består av en sekreterartjänst på 50% som ansvarar för kontakter med medlemsföreningarna och för omvärldsbevakning, representerar FOR i referensgrupper, svarar på remisser och administrerar konferenser och styrelsemöten.

Anställda på deltid under 2022 är en kommunikatör med ansvar för bland annat hemsida sociala kanaler och en projektledare med ansvar för frågor- och svardatabasen samt projektet karantänskadegörare i samarbete med Jordbruksverket.

Därtill finns en projektledare som driver FORs Nordiska samarbetsprojekt med fokus att sprida information och kunskap om de invasiva främmande växterna.

Medarbetarna är anställda genom medlemsföreningarna Riksförbundet Svensk Trädgård eller Koloniträdgårdsförbundet.

Fokus verksamheter 2022

- Prioriterat att utveckla rådgivningen, skapa större efterfrågan, ökad tillgänglighet och kännedom.
- Utveckla databasen på for.se med fler publicerade frågor & svar, inom aktuella ämnen.
- Tillse att respektive medlemsförening är länkad till från de svar som formulerats i databasen.
- Genomföra och utvärdera trädgårdsmässan 2022 samt förbereda för fysisk trädgårdsmässa 2023
- Utveckla kommunikationen för större genomslagskraft och ökad kännedom om organisationens arbete, betydelse och uppgifter

2. Samhällsnytta genom FOR

FOR ska i olika samhällskontakter verka för att trädgårdarnas och trädgårdsodlingens roll för **både folkhälsan och en hållbar samhällsutveckling uppmärksammas** och utvecklas.

Fritidsodlingen är en del av ett gammalt kulturarv. FOR ska värna och **vårda kulturarvet**, bland annat genom att **vidmakthålla odlingskunnandet** inom befolkningen, samt stödja bevarande och tillgång till äldre växter, men samtidigt verka för att nya odlingsmetoder och växter, anpassade till nya förutsättningar, blir tillgängliga.

FOR är **remissinstans** för frågor som rör fritidsodling. Regeringskansliet och statliga myndigheter skickar ut betänkanden och andra förslag på remiss. Myndigheter, ideella organisationer och andra instanser får yttra sig över förslagen.

FOR ska ta fram en ny utredning om **fritidsodlingens omfattning** och betydelse i Sverige, en rapport som gjordes och sammanställdes 2012, dvs för tio år sedan, som då var en uppdatering av en tio år tidigare publikation. Syftet är att ge en aktuell samlad överblick av fritidsodlingens kvantitativa omfattning och visa på dess betydelse i samhället. Rapporten ska ligga som grund för fortsatta efterforskningar om fritidsodlingens betydelse.

Fokus samhällsnytta 2022

- Tillse att fritidsodlare kan skaffa sig tillräckliga kunskaper vad som gäller angående **invasiva främmande arter**
- **Historiska kulturväxter**. Arbeta för att fritidsodlare ska få tillgång till fler äldre växtsorter av kulturhistoriskt intresse, i samarbete med Elitplantstationen och POM.
- Öka kunskapen om och vikten av **biologisk mångfald** i våra trädgårdar (genom projektet Rikare Trädgård) i linje med de nationella miljömålen.
- Uppdatera och publicera en ny rapport med statistik om **Fritidsodlingens omfattning i Sverige**, för att öka kunskapen om svensk fritidsodling och dess betydelse.
- EU-kommissionens förslag på ny lagstiftning om produktion och saluföring av växtförökningsmaterial ("**frödirektivet**") förväntas bli klart under 2022. FOR ska bevaka frågan och framföra fritidsodlingens synpunkter gällande lagförslaget.

3. Påverkansarbete

Med rätt kunskap kan alla göra miljö- och klimatsmarta val i sina trädgårdar och odlingar. Fritidsodlarna skulle kunna ha avgörande effekt för att nå de svenska miljö kvalitetsmålen. FOR vill vara med och bidra till detta, men för att kunna vara kanalen mellan fritidsodlare och myndighet behövs mer resurser och dessutom, en myndighet som har ansvar för fritidsodlingen.

FOR gör stor samhällsnytta inom många av områdena ovan. Trots detta har de statliga anslagen drastiskt sänkts de senaste åren. FOR kommer under året att på alla sätt påtala betydelsen av fortsatt stöd till fritidsodlingens organisationer, bland annat genom uppvaktningar och skrivelser för att få en höjning av statsanslaget.

Det påverkansarbetet som FOR bedriver ska leda fram till att vi slår vakt om det ekologiska utan klimatpåverkan, verkar för hållbar odling utan onödiga bekämpnings- och växtskyddsmedel, lättillgänglig och lättförståelig information om odlingsfrågor, god tillgång till inhemska artegna växter och en produktlagstiftning kring gödselmedel och jord.

Under 2020/21 arbetade FOR med att lyfta frågan om bekämpningsmedelsrester, bland annat ogräsmedlet klorpyralid, i växtnäring som förstörde tusentals känsliga växter. Det arbetet kommer fortsätta under 2022. Detta är viktigt när ingen myndighet anser att fritidsodling är deras ansvar och därför inte har agerat i frågan. Svenska fritidsodlare har inget konsumentskydd då det i Sverige helt saknas produktlagstiftning för gödsel och jord.

Urval av bilder som fritidsodlare laddat upp i FOR:s enkätundersökning på växter med skadesymptom. Med tillstånd från fotograferna. Översta tre raderna; skadade tomatplantor. Nedersta rader från vänster: kapkrusbär, solros, basilika och dahlia.

Fokus påverkansarbete 2022

- Verka för att fritidsodlingen blir ett **särskilt uppdrag** för Jordbruksverket och därigenom ge FOR större möjlighet att påverka, utbilda och driva rådgivning med kontinuitet.
- Arbeta för att svärnedbrutna bekämpningsmedel som **klopyralid ska förbjudas** inom EU och att Sverige inför produktlagstiftning för gödsel och jord som styr vad dessa produkter får innehålla. En del av miljömålet **giftfri miljö**. Involvera Sveriges konsumenter som bland annat verkar för att skydda människors hälsa och miljön från kemikalier och skadliga ämnen.
- Uppmärksamma politikerna på **vikten av ökad information och kunskap** till trädgårdsägare och fritidsodlare angående invasiva främmande arter och biologisk mångfald för att ytterst uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen.
- Arbeta för att fritidsodlingens betydelse för livsmedelsförsörjning lyfts i den nationella **livsmedelsstrategin**.
- Hitta fler instanser att söka pengar från för **ökade resurser** till nya projekt som gynnar fritidsodlingens utveckling.
- Tydligt kommunicera det arbete som görs och de resultat som uppnås till bland annat beslutsfattare och media. **Utveckla kommunikationen** i flera kanaler för synergieffekter och nya målgrupper.
- Lyfta vikten av en ökad **grön cirkulär ekonomi** i samstämmighet med de nationella miljömålen.

4. Internt medlemsarbete

Ett ökat kommunikationsutbyte är prioriterat. Medlemsföreningarnas samhörighet och gemensamma slagkraft är viktig och ska främjas genom utökat utbyte av kunskap, nyheter och information. Medlemsföreningarna ska genom FORs arbete vara trygga i att de kan ta del av korrekt och faktagranskat material att förmedla och använda i sina respektive organisationer. Genom kontinuerlig kommunikation ska FOR verka för att medlemsföreningarna känner stolthet och vill förmedla att de är en del av FOR.

Fokus medlemsarbete 2022

- Utveckla hemsidan for.se som en källa att återvända till för kunskap, fakta, inspiration och nya rön.
- Skapa system för fler nyhetsbrev till fler mottagare och målgrupper
- Sociala kanaler som Facebook, YouTube och Twitter ska skapa ökat intresse för fritidsodling, vilket mäts genom ett ökat antal följare/gillare och ökad aktivitet på sidorna.
- Skapa ökad kännedom om och presentera respektive medlemsförening för att generera fler antal medlemmar.

- Arbeta för att stärka samarbeten mellan FORs medlemsföreningar med bland annat årligen återkommande medlemskonferens, föreläsningar, workshops och kunskapsutbyte.
- Erfarenhetsutbyte och samverkan med FORs systerorganisationer i Norge och Danmark

Fritidsodlingens Riksorganisation
Ringvägen 9e, 118 23 Stockholm
info@for.se for.se